

TARINOITA VIKSISSOJEN SATUMAASTA, OSA 2

KOTTE K

Syntyykö meille pikkuviiksikissa?

Viiksikissojen kotipihassa vallitsi rauha. Tunnelma oli suorastaan unelias. Kuukkelit tirsksivat oksallaan. Hauet polskivat kaislikossa. Iidu-muori vietti aikaa rapsuttelemalla raukeasti pahimpia ruostekolojaan. Ne tuppasivat joskus vähän syyhyttämään, kun palvelijan laiskimus antoi ruostetroppia liian harvoin. Iidu olisi erityisesti pitänyt kylmäpuristetusta pellavaöljystä. Hän tiesi että sitä oli tallin perällä iso kanisterillinen. Se kutkutti kivasti vielä ikäkissaakin pohjapellin huokosiin tunkeutuessaan.

Äkkiä ajatus kutkutuksesta väistyi taka-alalle. Iidu-muorin korviin kantautui kaukainen, mutta alati lähestyvä tekninen mekastus. Hänen vanhuskissan korvansa erottivat pian melskeen joukosta 1.4-litraisen kissamoottorin taloudellisuusajo-oppien täydelliseen unohtumiseen viittaavan mouruamisen. Hän myös analysoi muun metakan aiheutuvan tavallista rajummasta kuoppapompsahtelusta. Rytinän taajuus ja resonanssi täsmäsivät viiksikissamaan kotien kuoppien kanssa.

Beeäks-kissa sieltä tulla vipelsi kotiin minkä kumianturoistaan ennätti.

”Heitiedätkömitä? Nytminävastahurjiakuulin!” hän naukaisi Iidumuorille jo ennen kuin oli saanut itsensä kunnolla pysähtymään. Iidu ei antanut Beeäksän hössäännyttää itseään. Vanhoilla päivillään täytyy säilyttää tietty arvokkuus.

”No mitä nyt sitten?” hän lopulta kysäisi. ”Onko Keskivähäylitalon Citikkaperheeseen tullut mutantti? Ovatko saaneet Voortin tai Ooppelin tai Matszd...tdzcs...cdzz... itäauton pihalleen?”

”Eieieieieie!”, touhotti Beeäks-kissa, johon Iidun rauhallisuus ei näyttänyt hevillä tarttuvan. ”Pahempaa. *Meidän* kotirauhamme on pian mennyttä!”

Nyt putosi kutkutus taka-alaltakin kokonaan yli laidan. Iidukin kiinnostui Beeäks-kissan kuulumisista. ”Jatka nyt sitten kun kerran aloitit”, hän hoputti.

”No”, aloitti Beeäks, ”Me lisäännymme pikapuoliin! Kohta kuuluu meidän pihallamme pienten 125x15 kumianturoiden tepsutusta.” Beeäks-kissa katsoi minkä vaikutuksen jymyutinen Iidumuoriin tekisi. Hän suorastaan kuuli kuinka Iidumuorin konehuoneessa raksutti, mutta tällä kertaa tuloksetta.

”Mekö lisäännymme?” Iidu epäuskoisena kummeksui. ”Mutta emmehan me ole olleet yhdessä sillai...”

”No ei me vaan tuo palvelijan retale”, valotti Beeäks-kissa tilannetta.

”Hänkö on ollut sillai? Kenen kanssa? Tai siis kuinka kummassa? Miten se oikein tehdään? Siis tiedänhän minä tässä iässä, miten pikkuviiksikissoja tehdään, Quai de Javelissa tietenkin, tai siis tehtiin, mutta tuohan on ihminen! Miten hän ja joku isokissa voivat sillai...”

”No ei nyt tiätystenkään sillä lailla, höppänä.”

”Vaan?”

”Vaan adoptoimalla. Rahalla. Käyttäen kylmää käteistä. Tai Visaa vinguttamalla, mistä minä sen niin tarkkaan tietäisin. Joka tapauksessa nyt tuo ketku on mennyt ja ostanut meille Nelkun. Rättärin. Apinakiikun. Voitko kuvitella? Meidän elegantille pihallemme? Rähäkään pikkuviiksikissan! Kaks-seeveen! Nyt on kyllä kaikki rauha mennyttä. Voivoivoivoi sentään!”

Iidumuori rauhoittui ja huokaisi hydraulipaineensa ulos. ”No mutta sehän on pelkästään hienoa! Sanoisin suorastaan, että jo oli aikakin! Ajattele nyt jos me tässä vain kahdestaan kiikuttaisiin, sinä ja minä, viimeiseen hydrauliiikan pihaukseen saakka. Eihän sellainen ollenkaan kävisi laatuun.”

Hän oli tähän ikään ehtinyt jo nähdä kaikenlaista. Tokkopa yksi nelkkupikkuviiksikissa pystyisi sen räyhäkkäämpään ilmapiiriin elävöittämiseen kuin mihin Beeäks-kissa jo nytkin kykeni, tuo oli vain tottunut olemaan pihan ainoa riehuja. Iidun mielestä olisi vain hyväksi, että taloon tulisi pikkuisia. Sitä paitsi suurin osa niistäkin on ihan kilttejä. Beeäksän touhotus sen sijaan oli huvittavaa ja yliampuvaa, kuin olisi häntä koiralla uhkailtu. Olihan jo suorastaan aikakin saada pihalle jälkikasvua, uutta ver... eikun öljyä. Sellaista on normaali elämän kiertokulku.

Viiksikissoillakin.

Ensimmäinen oma kuljin

No niin, tuosta edellisestä opin minäkin hiukan lisää biomekaniikkaa. Opin, että räyhäkkäinkin viiksikissa on kuin seinä. Silläkin on korvat. Eipä pitäisi puhua autossa itsekseen. Iidun moottori ei muutenkaan ollut oikein iskussaan. Mitä jos se olisi tuosta vaikka saanut kohtauksen? Onneksi ei sentään.

Viimeksi jämähdimme tilanteeseen, jossa minulla oli hyppysissäni jenkkirautaa, josta yritin päästä eroon etsimällä lehdistä ilmoitusta muusta autosta, jonka myyjä saattaisi huolia jenkkirautani vaihdossa. Erityisesti tietenkin luin sellaisten autojen myynti-ilmoituksia, jollaisen itse tunsin oikeasti haluavani. Eihän olisi järkeä vaihtaa toiseen jota ei myöskään halua pitää. Niinpä luin erityisen innokkaasti vanhojen Citroënien ilmoituksia. Yksi tällainen vaikuttikin lupaavalta.

Ilmoituksessa oli myynnissä Citroën 2CV4, vuosimalli -72, ja ilmoituksen mukaan hyvässä kunnossa. Lisäksi ilmoitusta koristivat loppusanat “vaihto amerikkalaiseen mahdollinen”. Tässä se on, ajattelin, lopultakin joku joka vaihtaa V-koneen toiseen V-koneeseen, jollaiseksi sätkän pikkuisen 2-sylinterisen bokserimoottorin luokittelin.

Siltä istumalta rähmäiset kätöseni haalivat otteeseensa lähimpänä lojuneen puhelimen ja sormet näppäilivät ilmoituksessa mainitun puhelinnumeron. Puhelimeen vastasi miesääni, jolle yhteen hengenvetoon selitin, että minulla on se, mitä hän on aina joko tietoisesti tai tiedostamattaan halunnut, ja tahtoisin tutkia onko kyseessä symbioositilanne eli sama myöskin toisinpäin. Hän oli puhelimesta suostuvainen ehdottamaani toistemme ajokkien tutkimiseen, eli ei heti sanonut “ei”, ja houkutteli minut katsomaan kuljintaan Loimaalle. Niinpä, kuten lukija edellä kerrotusta osannee päätellä, suostuttelin Beeäks-kissan matkaseurakseni ja ajelin seuraavana viikonloppuna miesäänen fyysistä olemusta tapaamaan.

Paikan päällä äänen haltija paljastui, ja sain tutustua eläkkeelle jääneeseen merikarhuun, konepäällikkö Sulo Luukkaiseen. Hän osoittautui olevan elämäntutkimusajattaja, mutta ei liiemmin mutteritason tekniikasta kiinnostunut (oli kenties työelämässään saanut muttereista tarpeekseen). Hän kertoi minulle nelkun historian siltä osin kuin muisti ja sikäli kun se oli hänen tiedossaan.

Nelkun oli omistanut pitkään nuori mies Loimaalta, jonka nimi ei ollut jäänyt muistiin, ja jonka ainoana nelipyöräisenä kulkimena nelkku oli palvellut. Sen alusta oli kertaalleen ruostunut siihen kuntoon, että se oli nostettu pois rungolta ja tehty etuosastaan uudesta pellistä uudelleen, jonka jälkeen se oli säilynyt ruosteettomana.

Oli kuitenkin käynyt niin, että miespolo oli joutunut tekemisiin naisen kanssa. (hupsis, taas ajaudutaan heikoille jälle...) Ja siinä elämäntilanteessa usein hyväkin mies pilaantuu. Mahdollisesti toisinpäinkin. Elämänarvot saavat toisenlaisen järjestyksen. Niin kävi tässäkin tapauksessa. Nainen oli ollut jyrkkänä: miehen oli valittava joko hänet tai kuljin. Koska aidan takana ruoho on aina vihreämpää, oli miesraukka tehnyt raskaan päätöksensä ja hyljännyt rakkaan kulkimensa.

Ostaja oli siis konepäällikkö Luukkainen, evp., joka halusi kokeilla, miltä rätkärillä ajelu maistuu. Hän oli ylpeänä esitellyt hankinnan omalle vaimolleen, mutta vastaanotto oli yhtä ynseä kuin edellisen omistajan rouvallakin. Luukkainen oli sentään kerran saanut houkuteltua vaimonsa kyytiinkin, kauppareissulle. Kyydin laadusta hämmentyneenä rouva oli kuitenkin virkkonut, että yksi kerta sätkäkyytiä riittää hänelle, eli kiintiö on täysi. “Onpahan tämäkin nyt sitten koettu.”

Hätä ei kuitenkaan ollut tämän näköinen. Konepäälliköllä oli myös koira, miehen paras ystävä, joka ymmärtää usein hämmästyttävässä määrin elämän pikku nautintojen päälle, toisinaan isojenkin. Hauva ihastuikin sätkäkyytiin kovasti, etenkin katto auki ajettaessa. Itse asiassa muulla tavoin ei koiran kanssa ajelu onnistunutkaan, sillä koira oli tankandogi, eli niin iso, ettei se muulla tavoin mahtunut kulkimeen sisään. Niin he

sitten ajelivat koko kesän, konepäällikkö etupenkillä ja tanskandogi takapenkillä pääkatosta ulkona ja korvat ajoviimassa lepattaen ja kaikki vastaantulijat haukkuen.

Hilpeys oli vastaantulijoiden keskuudessa ollut suunnaton.

Se kesä oli kuitenkin kylmä ja sateinen, ja laivan kuumuutta hohkaavaan konehuoneeseen tottunut konepäällikkö sairastui ajoretkillään kesäflunssaan, ja päätti, ettei sätkyttely ole hänelle sopiva liikuntamuoto. Impulsiivisena luonteena hän ei malttanut odottaa seuraavaa kesää ja kuljin joutui siis uudelleen myyntiin.

Minä taas puolestani en siinä vaiheessa tiennyt 2CV:stä sen enempää kuin mitä päältä katsellessa voi havaita ja mitä nyt käytettyä autoa ostettaessa normaalisti kysellään. Ruostetta ei näkynyt murheeksi asti. Etujalkatila oli kokonaan tehty uudesta pellistä uudelleen. Kuljin oli maalattu valkoiseksi, mikä ei ollut sen alkuperäinen väri. Alkuperäinen väri oli vaalea keltainen, sellainen hieman vihertävän sävyinen keltainen. Kyseinen väri oli selvästi näkyvissä kaikkialla muualla paitsi ulkopelleissä. Tekniikka vaikutti ehjältä, moottori sätkytteli leppoisasti. Koeajokin tehtiin nopeusmittarin näyttäessä enimmillään huimaa 90 km/h nopeutta. Kaikki vaikutti hyvältä ja ehjältä, ja kun en osannut haluta mitään erityistä, olisin ollut hyvinkin halukas vaihtokauppaan. Minulle kaikki sätkät olivat tuolloin vielä samanlaisia räätäreitä.

Ilmeni kuitenkin, että konepäällikkö oli jo iskenyt silmänsä muuan paikalliseen amerikanauton, jonka hän halusi omakseen eikä mitään toista. Hän ei siis suostunutkaan kanssani vaihtokauppaan, mutta hän pelkäsi, että joku muu ehtii ostaa hänen amerikanautonsa, jolloin hän tarjosi minulle nelkkua hintaan, josta en millään voinut kieltäytyä. Niin se siis siirtyi omistukseeni ilman, että pääsin omasta jenkkivehkeestäni eroon.

Sen sain myytyä vähän myöhemmin, mutta se olisi jo toinen tarina, eikä kuulu tämän otsikon alle.

“Kotte K”

Koska en voinut ajaa kahdella autolla kotiinpäin, hain nelkkuni kotiin vasta pari viikkoa myöhemmin. Siihen saakka se odotti minua tallissa, jonne olimme sen yhdessä konepäällikkö Luukkaisen kanssa kaupanteon päätteeksi jättäneet. Saapuessani se katsoi minua arasti pyöreillä pikkuviiksikissan ajovalosilmillään, häikäistyneenä äkillisestä päivänvalosta, joka avatusta tallinovesta tulvahti sisään. Lähestyin sitä hiljaa ja varovasti. Mielikuva räyhäkkäästä kotirauhaterroristista tuntui etäiseltä. Avasin oven ensimmäistä kertaa omilla avaimillani, istahdin sisään, jolloin se keinahti hyväksyvästi ikään kuin toivottaen uuden isännän tervetulleeksi. Käänsin avainta virtalukossa ja painoin starttinappia. Nelkku käynnistyi vähän arkaillen, ensin toinen sylinteri, ja sitten toinen. Mutta sätkyi hetken kuluttua jo kuin olisi minua aina kuljetellut.

Se vaikutti iloiselta päästessään pimeästä tallista ulos raittiiseen ilmaan ja tielle muiden autojen joukkoon. Syksy oli jo pitkällä, lämpötila oli liki nollassa, ja ilmassa oli muutama talven ensimmäinen lumihuutale, mutta kotimatka sujui ongelmitta. Jopa lämpöä riitti niin, että päälläni oleva villapaita vaikutti turhalta.

Nelkun tulo perheeseen sujui sopuisasti, eikä se osoittautunut ollenkaan niin räyhäkkääksi kuin Beeäks-kissa oli pelännyt, ei edes juurikaan ominut hänen ajojaan. Nukkui omassa sopessaan suurimman osan aikaa.

Uusi perheenjäsen innoitti minua luonnollisesti solmimaan uusia kontakteja, pitihän viiksikissaperheen jäsenyys virallistaa. Otin yhteyttä Suomen 2CV-kiltaan ja tiedustelin mahdollisuutta päästä jäseneksi tähän arvostettuun ja armoitettuun yhteisöön. Jo vain, minulle vastattiin ja Päivi Lehtikunnas lähetti minulle aloittelevan sätkäilijän tietopaketin, muutaman viimeisimmän 2CV-Nyytisen ja muuta rekvisiittaa, sekä tietenkin jäsenanomuspaperit.

Kaavakkeen täyttäminen olikin minun laiselleni ummikolle oletettua visaisempi asia. Huomasin pian, että lähetetty aineisto on tutkittava tarkoin läpi, jotta jäsenanomuskaavakkeen kysymyksiin osaa vastata. Mutta sen lisäksi oli vielä yksi kovin hankala kysymys: kysyttiin kulkimen nimeä.

Mitä? Eikö pelkkä 2CV tai Rättäri tai Nelkku tai Sätkä riitä? Jaa eivai? No sitten vain nimitalkoot perheen kanssa pystyyn. Syntyi muutama ehdotus, kaikki kylläkin minun itseni toimesta, joista muut ovat vaipuneet unhoon, mutta jäljelle jäi “de Kotte Koo”. Nimen historia on sellainen, että tyttäreni Hanna keksi varhaislapsuudessaan joukon omia sanoja, joiden merkityksen selville saaminen vaati joskus melkoisia salapoliisin kykyjä. Yksi näistä sanoista oli “tekottekoo”, jonka ankaran selvitystyön jälkeen keksittiin tarkoittavan kurahousuja. Pienen aasinsillanrakennuksen jälkeen keksittiin kurahousujen ja kulkimen katon materiaaleilla oleva materiaalitekhninen ja funktionaalinen sukulaisuus keskenään, ja koska katto on kulkimen olennainen elementti, nimenomaan rättärin tunnuspiirre, niin tämä sana päätettiin julistaa kulkimemme nimeksi, ja juhlalliset kastajaiset pidettiin.

Nimeä hieman yksinkertaistettiin, ja siitä muotoutui lopuksi pelkkä “Kotte K”.

Kotte K:lla ajeltua

Syksy oli jo pitkällä, oikeastaan talvi oli alkanut, mutta Kottella oli pakko saada hieman ajella ennen sen talvilepoon saattamista. Mutta sydäntalvella seurasi vääjäämättä kausi, jolloin Kotte K lepäsi tallissa, ja lupaavasti alkanut harrastus siirtyi sisätiloihin. Koska remontointitarvetta ei kulkimessa ollut, kului aika lähinnä korjausoppaita opiskellen ja Nyytisiä lueskellen.

Keväällä tietenkin kaivoin Kotte K:n tallista heti kun lumet olivat sulaneet. Harrastaminen oli kuitenkin edelleen lähinnä ajelua kotinurkissa.

Kevät taas koittaa ja aurinko paistaa.
Talviunesta herään, ja suljen telkun.
Raitista ilmaa tahdon mä maistaa.
Suunnistan talliin ja käynnistän nelkun.

Jää vielä talliinsa naapurin prätkä.

Tätä tunnetta millään en voisi laistaa
vaikka kaikki eivät ymmärräkään moista.
Katsovat toiset kun jyrään oikeaa kaistaa
On harrastus tämä aivan toista

kuin talvinen hiihto tai lätkä.

Pilven untuvan lailla kuljin kiikkuu.
Sytkyttää kone kuin kotoinen hella
Siellä heposet puurtaa ja Kotte K liikkuu.
Näin etenen hyötykulkimella.

Ja perään kateena katsoo joka jätkä.

On avoinna rätti ja vaihtuu tienoo.
Ihme on jos ei tällaisesta nauti!
Harva matkustustapa on näin hienoo
vaikka tuleekin tässä taas flunssatauti.

Oli takana jo ensimmäinen kadunpätkä.

Sitten yllätti sade, vesi ryöppysi Kotteen
ihan luonnonkatastrofin malliin.
Saivat luonnonvoimat meistä otteen
joten nelkun tuuppasin taas talliin.

On se oivaa kun on perheessämme sätkä.

Pidemmille matkoille en oikein sen kanssa uskaltanut, eikä pienimpänä vaikuttimena ollut perhe, joka mukaan aikoessaan vaati saada osakseen kyytiä ”oikealla autolla”. 2CV vaikutti lähinnä leikkiautolta, jolla kuitenkin oikeasti sai ajaa liikenteessä.

Eräs vika Kotte K:ssa paljastui sillä ajellessani. Aina silloin tällöin se muuttui yhden pytyn kulkimeksi, kun oikean puolen sylinteri lakkasi sytyttämästä. Vian perussyytä en koskaan tullut selvittäneeksi, koska se parantui aina sytytystulpan vaihdolla (tai

puhdistamisella). Eikä vika koskaan ilmennyt kesken ajon. Vain käynnistettäessä. Mutta sen kanssa tottui elämään. Piti vain aina olla mukana sytytystulppa ja tulppa-avain.

Toinen Kotte K:ta vaivannut oire oli näkymätön roska kaasuttimessa, mikä ilmeni tyhjäkäynnin katoamisena. Se ei useinkaan suostunut pysymään tyhjäkäynnillä käynnissä vaan sammui, mikä vaati pikkunäppärää kolmen polkimen samanaikaiskäyttöä taajama-ajossa, mutta ei muuten haitannut sen kummemmin. Silloin tällöin otin kaasuttimen auki ja puhaltelin suuttimia puhtaaksi, vaikka mitään puhallettavaa ei koskaan näkynyt. Puhaltelun jälkeen katosi useimmiten hetkeksi joko vaiva tai kaikki muukin käynti tyhjäkäynnin lisäksi, mutta hetken kuluttua tilanne palautui ennalleen. Lopulta vaihdoin koko kaasuttimen, jolloin oire tietenkin poistui.

Erään kerran päättivät startin hiilet päivänsä huoltoasemalla, mutta avuliaan sivustakatsojan tuhti tuupaus riitti käynnistämään Kotte K:n ”mäkilähdöllä” (weiwainkin olisi kyllä ollut mukana), joten pääsin silloinkin onnellisesti kotiin, ja hiilien uusiminen poisti tämänkin pikkuvaivan.

Lasten kanssa kävimme useasti kesän aikana uimassa, Kotte K:n tarjotessa useasti kyydin näillä retkillä, mutta pidättäytyen ottamasta osaa itse räpiköintitapahtumaan vaan päinvastoin käyttäen odotusajan hyödyksi tutustuen uimarannan parkkipaikan muihin autoihin. Rauhallinen vapaa-ajan matkanteko katto auki oli lastenkin mielestä hauskaa, koska se ei ollut sellaista päämäärällistä matkustusta, jossa oikea auto eli Beeäks-kissa olisi ollut välttämätön.

Alkusyksystä uskaltauduin Kotte K:lla jopa Uuteenkaupunkiin saakka, automuseoon ja rompetorille. Siinä ympäristössä sätkä ei näyttänyt keräävän juurikaan katseita.

Mitään ongelmia ei millään matkalla ilmaantunut, joten niistä on vaikea repiä huumoria sen kummemmin.